

Euskal Hiztegi Entziklopedikoa larunbatetik

EGUNKARIArekin eskuratu ahal izango da

Datorren larunbatean EUSKALDUNON EGUNKARIArekin batera inoiz egin den euskal entziklopediarik osatuena-ren lehenengo bi faszikulua eskuratzeko aukera izango da. Asteazkenero eta larunbatero kaleratuko dira faszikulua. Inork aleren bat jasotzen ez badu EGUNKARIA erosten duen kioskoan eskatu eta astebeteren buruan eskuratu ahal izango du.

Amagoia Mujika / Donostia

MERKATUAN ez dagoen entziklopedia eskuratu ahal izango da datorren larunbatetik aurrera. Zortzi liburu dituen lan mardula osatu arte, asteazkenero eta larunbatero banatuko ditu faszikulua EUSKALDUNON EGUNKARIAK. Mundu osoko eta Euskal Herriko historia, geografia, kultura, zientziak eta pertsonaiak biltzen ditu entziklopediak, eta aldi berean euskarazko hiztegi moderno eta zehatza da.

Euskal Herriko informazioaren barnean, datu berri eta eguneratuak jaso ditu entziklopediak. Euskal Herriko Euskal Herria pentsatuta eratu da informazioa eta euskal munduaren erreferen-

mazioa eta agertzen diren munduko mapek atlas osoa eratzen dute. Bestalde, propio eginiko mapa historikoak eta ehundaka taula, irudi eta eskema testuaren argigarri dira.

Entziklopedia osatuko duten zortzi liburukietan hiru milioi testu hitz, ehun milatik gora kontzeptu eta zortzi mila ilustrazioetan, taulak, argazkiak, eskemak eta irudi infografikoak agertuko dira.

Hainbat denbora eta hainbat jenderen lana behar izan da entziklopedia landua egin ahal izateko. Egindako lanaren ondorio, munduan dauden antzeko produktuen maila bera lortzea izan da. Euskal Herriaren kasuan, inoiz egin den entziklopediarik

Faszikuluen bilketan inork aleren bat jasotzeko arazorik badu, EGUNKARIA erosten duen ohiko kioskoan esan, eta astebeteren buruan eskura izango du

ziak zaintzeko ahalegina egin da. Udalerrir guztiek beren sarrean koadro bat dute, eta bertan azken erroldako datuak, irudi bidezko kokapen geografikoa, datu ekonomikoak, euskaldun kopurua eta gainontzeko datu interesgarriak agertzen dira. Geografia alorraz gain, udalerrir bakoitzaren historia eta artea jorratu dira. Mendi, eskualde, ibai, auzo eta probintziar buruzko informazio zehatza ere aurki daiteke bertan.

Lexiko alorrean, ia hiztegi guztiek biltzen dituzten ohiko sarrez gain, euskarazko beste hiztegi entziklopedikoetan ez datozen hitzak ere jasotzeko ahalegin berezia egin da. Bestalde, maiz liburutetan topatzea ezinezko egiten den gaurko teknologia eta sistema berrietako hitzak jasotzen dira bertan, eta era ulerterrazean definiturik agertzen dira. Era berean, euskal hitzak eratzeko baliotutako erro greko eta latindarrak eta euskal atzizki eta aurrizkiak berri ematen digu euskal hiztegi berriak.

Euskal Herriko mundu

zabalera • Atzerriar buruz, gure jakinahia dena dela, erabat asetzeko aukera emango du hiztegiak. Atzerriko leku izenetan datu eguneratuak eta estatuetako koadro osatuak eskaintzen ditu. Kartografia eta infografiaz osatzen da hitzez emaniko infor-

osatuena da, eta lehenengo aldiz datorren larunbatean merkaturatuko da EUSKALDUNON EGUNKARIAren eskutik. Datu bilketan, garapen arloan, diseinuan eta erredakzioan aritu den jendeaz gain, aditu askoren kolaborazioa eta ekarpena izan du hiztegiak. Horien artean irakasle, euskaltzain eta zientzia ezberdinetako adituak daude. Xabier Aizpurua, Ainhoa Alonso, Aitor Aranguren, Miren Azkarate, Arturo Elosegi, Xabier Kintana, Andres Gostin, Arantxa Aranburu, Joxean Mujika, Joseba Intxausti, Koldo Nuñez, Karmele Urriaga eta Manex Goienetxe dira, besteak beste, kanpoko lankideak.

Astean bi faszikulu eskuratu ahal izango dira. Liburu bakoitza osatzen den heinean banatuko dira azalak. Urtebetekoa izango da eskaintza baina asteroko faszikuluen bilketan inork aleren bat jasotzeko arazorik badu EGUNKARIA erosi ohi duen kioskoan esan eta astebete barru eskura ahal izango du. Arazorik balez EUSKALDUNON EGUNKARIA deitzea besterik ez dago. Ipar Euskal Herrian, xehetasunen berri jakiteko, entziklopediaren faszikulua hartu nahi dituzten erosile eta harpidedunek EUS zerbitzura jo beharko dute, asteartetik ostiralera 9.00etatik 12.00etara eta 14.00etatik 17.00etara. X

ENTZIKLOPEDIAREN HAINBAT ARGIBIDE

Abrego. Pilotari-familia nafarra. — **Abrego I.a** (j.i. Jesus) (Arronitz, 1910). **Erremontelari** izan zen. 1921ean Iruñean egokitu zen; berak eta anaiek... izan zen. — **Abrego II.a** (j.i. Jose Maria) (Arronitz, 1912), aurrekoaren anaia. Erremontelaria, aurrelari izan zen. 1927an debutatu zuen Iruñeko Euskal-jai frontoian. — **Abrego III.a** (j.i. Julio) (Larra, 1915), aurrekoaren anaia. Erremontelaria,...

Aldude. Nafarroa Behereko udalerria, Nafarroako mugan (Baigorriko kantonamendua); 433 bizt. (aldudarrak). I-an eta E-an Banka, H-an Urepele eta M-an Baztan ditu mugakide...

Historia. Nafarroako artxibategiko 1374ko agiri batean "Alduyde" grafiaz aipatzen da. Garai haietan artzain-eremua zen eta bertan ez zegoen populazio finkorik. Artzainek txaboletan bizitzeko eskubidea bazuten,...

Arte. Eliza 1688an eraiki zen eta behin baino gehiagotan berritua izan da. Euskal estiloa erakusten du, nabareen inguruan bi lerroko galeria eta erretaula.

Alemania (*Bundesrepublik Deutschland*). Europaren erdialdeko estatua, 16 estatutun autonomotatik (land-etan) banatua: Baden-Württemberg, Bavaria, Berlin, Brandenburg, Bremen, Hamburg, Hessen, Ipar... **Geografia.** *Erliebea.* Alemanian hiru geografialde bereizten dira: iparraldeko lautada, Europako ordokiaren jarraipena dena, itsasoraino iristen da. Leku asko sortzen duten ibaien... **Kostaldea.** Jutlandiako penintsulak bitan banatzen du kostaldearen itsasokoa beherean da; Weser eta Elba ibaien estuario handiak daude...

SANTU

Anastasio Sinaitarra, San. Pre... (VII. m.). Monofisiten aurrerakaria izan zen eta doktrina-liburuak idatzi zituen.

AITA SANTUA

Anastasio I.a, San (? - Erroma, 401). Aita santua (399-401). Origenista eta doktrina gaitzetsi zituena.

Anastasio II.a (? - Erroma, 498). Aita santua (496-98). Erroma eta Konstantinoplako arteko loturak berrezarri zituen.

Anastasio III.a (? - Erroma, 913). Aita santua (911). Erroma eta Konstantinoplako arteko loturak berrezarri zituen.

EKIALDEKO ENPERADOREA **Anastasio I.a** (Durrres, ~431 - Konstantinopla, ~518). Ekialdeko enperadorea (491-518). Monofisismoaren aldeko izan zen eta Erromarekiko...

Anastasio II.a (? - 721). Ekialdeko enperadorea (713-15). Altxamendu militar batek agintetik kendu zuten.

Euskal Herriko udalerrietako atal finkoak

Faszikuluen banaketa egunak: asteazkena eta larunbata. Salneurria: 500 pzt./22libera= Egunkaria (11p./6l.)+ faszikulua (390 pzt./16l.). Atzeratutako faszikulua: Kioskoan bertan eskatu. Harpidedunak: Banan banan erosi ordez, etxean jaso ahal izango dituzte liburukiak enkuadernatuta eta merkeago. EGUNKARIA jarriko da harremanetan telefonoz harpidunekin xehetasunak emateko. Ipar Euskal Herrian: Eus (59-120 82 71) zerbitzura jo. Edozein argibidetarako deitu EGUNKARIAKO egoitza nagusira 943 300 222.

Izen ofiziala: Brasilgo Errepublika Federala

Jentilizioa: brasildar

Populazioa: 156.493.000 (1993)

Azalera (km²): 8.511.996

Hiriburua: Brasilia (brasiliar)

Hiriburuko populazioa: 1.598.000 (1991)

Hiri nagusiak: Sao Paulo, Rio de Janeiro, Salvador, Brasilia, Belo Horizonte, Recife, Porto Alegre

Moneta: real-a

Data politikoa

Gobernu-mota: alderdi anitzeko errepublika federala, bi ganbara legeegilekoa (81 eta 503 kide h.h.)

Estatuburu: lehendakaria

Banaketa administratiboa: 26 estatutik eta barruti federal bat

Erligio ofiziala: ez dago

Hizkuntza ofiziala: portugesa

Populazioari buruzko datuak

Biztanle-dentsitatea (bizt./km²): 18,4

Populazioaren banaketa lurraldean: % 75,5 hiritar, % 24,5 landatar

Erligioak: % 87,8 katoliko; % 6,1 protestante; % 2 afroamerikar izorritista; % 1,7 izpiritista; % 1 sinesgabe; % 0,4 ateo; % 0,3 budista; % 0,2 judu; % 0,5 beste

Talde etniko nagusiak: % 53 brasildar zuri; % 22 mulato; % 12 mestizo; % 11 beltz; % 0,8 japoniar; % 0,1 amerindiar; % 1,1 beste

Urteko hazkunde-tasa: % 18,6 (1990-95)

Ugaltze-tasa (jaiotze-kopurua ugaltze-aldian dagoen emakume): 3,1 (1991)

Bizi-itxaropena emakumezkoetan: 69,1 urte (1990-95)

Bizi-itxaropena gizonetakoetan: 63,5 urte (1990-95)

Populazioaren banaketa adin-tarteak: 15 urtetik behera % 34,7; 15-29 bitartean % 28,3; 30-44 bitartean % 19,4; 45-59 bitartean % 10,5; 60-74 bitartean % 5,6; 74tik gorak % 1,5

Analfabetismo-maila: % 18,8 (15 urtetik gorako populazioarekiko)

Ekonomi datuak

Barne-produktu gordina: 426.159.000.000 \$ (1992)

Per capita errenta: 2.770 \$ (1992)

Kanpo-zorra: 87.477.000.000 \$ (1991)

Importazioak: 21.017.000.000 \$ (1991)

Esportazioak: 31.621.000.000 \$ (1991)

Importatutako produktu nagusiak: petrolio gordina % 16; makineria ez-elektrokoa % 14,9; makineria elektrokoa % 8,8; produktu kimikoak % 6,8; besteak % 6,1

Esportatutako produktu nagusiak: makineria ez-elektrokoa % 8,2; makineria elektrokoa % 6,1; besteak % 6,1

Ekialdeko enperadorea (491-518). Monofisismoaren aldeko izan zen eta Erromarekiko...

Ekialdeko enperadorea (713-15). Altxamendu militar batek agintetik kendu zuten.

Ekialdeko enperadorea (713-15). Altxamendu militar batek agintetik kendu zuten.

Ekialdeko enperadorea (713-15). Altxamendu militar batek agintetik kendu zuten.

Ekialdeko enperadorea (713-15). Altxamendu militar batek agintetik kendu zuten.

Ekialdeko enperadorea (713-15). Altxamendu militar batek agintetik kendu zuten.

Ekialdeko enperadorea (713-15). Altxamendu militar batek agintetik kendu zuten.

Ekialdeko enperadorea (713-15). Altxamendu militar batek agintetik kendu zuten.

Ekialdeko enperadorea (713-15). Altxamendu militar batek agintetik kendu zuten.

Ekialdeko enperadorea (713-15). Altxamendu militar batek agintetik kendu zuten.

Ekialdeko enperadorea (713-15). Altxamendu militar batek agintetik kendu zuten.

Ekialdeko enperadorea (713-15). Altxamendu militar batek agintetik kendu zuten.

Ekialdeko enperadorea (713-15). Altxamendu militar batek agintetik kendu zuten.

Ekialdeko enperadorea (713-15). Altxamendu militar batek agintetik kendu zuten.

Ekialdeko enperadorea (713-15). Altxamendu militar batek agintetik kendu zuten.

Ekialdeko enperadorea (713-15). Altxamendu militar batek agintetik kendu zuten.

Ekialdeko enperadorea (713-15). Altxamendu militar batek agintetik kendu zuten.

Ekialdeko enperadorea (713-15). Altxamendu militar batek agintetik kendu zuten.

Ekialdeko enperadorea (713-15). Altxamendu militar batek agintetik kendu zuten.

Ekialdeko enperadorea (713-15). Altxamendu militar batek agintetik kendu zuten.

Ekialdeko enperadorea (713-15). Altxamendu militar batek agintetik kendu zuten.

Ekialdeko enperadorea (713-15). Altxamendu militar batek agintetik kendu zuten.

Ekialdeko enperadorea (713-15). Altxamendu militar batek agintetik kendu zuten.

Ekialdeko enperadorea (713-15). Altxamendu militar batek agintetik kendu zuten.

Ekialdeko enperadorea (713-15). Altxamendu militar batek agintetik kendu zuten.

Ekialdeko enperadorea (713-15). Altxamendu militar batek agintetik kendu zuten.

Ekialdeko enperadorea (713-15). Altxamendu militar batek agintetik kendu zuten.

Ekialdeko enperadorea (713-15). Altxamendu militar batek agintetik kendu zuten.

Ekialdeko enperadorea (713-15). Altxamendu militar batek agintetik kendu zuten.

Ekialdeko enperadorea (713-15). Altxamendu militar batek agintetik kendu zuten.

Ekialdeko enperadorea (713-15). Altxamendu militar batek agintetik kendu zuten.

Ekialdeko enperadorea (713-15). Altxamendu militar batek agintetik kendu zuten.

Ekialdeko enperadorea (713-15). Altxamendu militar batek agintetik kendu zuten.

Ekialdeko enperadorea (713-15). Altxamendu militar batek agintetik kendu zuten.

Ekialdeko enperadorea (713-15). Altxamendu militar batek agintetik kendu zuten.

Ekialdeko enperadorea (713-15). Altxamendu militar batek agintetik kendu zuten.

Ekialdeko enperadorea (713-15). Altxamendu militar batek agintetik kendu zuten.

Ekialdeko enperadorea (713-15). Altxamendu militar batek agintetik kendu zuten.

Ekialdeko enperadorea (713-15). Altxamendu militar batek agintetik kendu zuten.

Ekialdeko enperadorea (713-15). Altxamendu militar batek agintetik kendu zuten.

Ekialdeko enperadorea (713-15). Altxamendu militar batek agintetik kendu zuten.

Ekialdeko enperadorea (713-15). Altxamendu militar batek agintetik kendu zuten.

Ekialdeko enperadorea (713-15). Altxamendu militar batek agintetik kendu zuten.

Ekialdeko enperadorea (713-15). Altxamendu militar batek agintetik kendu zuten.

Ekialdeko enperadorea (713-15). Altxamendu militar batek agintetik kendu zuten.

Ekialdeko enperadorea (713-15). Altxamendu militar batek agintetik kendu zuten.

Ekialdeko enperadorea (713-15). Altxamendu militar batek agintetik kendu zuten.

Ekialdeko enperadorea (713-15). Altxamendu militar batek agintetik kendu zuten.

Ekialdeko enperadorea (713-15). Altxamendu militar batek agintetik kendu zuten.

Ekialdeko enperadorea (713-15). Altxamendu militar batek agintetik kendu zuten.

Ekialdeko enperadorea (713-15). Altxamendu militar batek agintetik kendu zuten.

Ekialdeko enperadorea (713-15). Altxamendu militar batek agintetik kendu zuten.

Ekialdeko enperadorea (713-15). Altxamendu militar batek agintetik kendu zuten.

Ekialdeko enperadorea (713-15). Altxamendu militar batek agintetik kendu zuten.

Ekialdeko enperadorea (713-15). Altxamendu militar batek agintetik kendu zuten.

Ekialdeko enperadorea (713-15). Altxamendu militar batek agintetik kendu zuten.

Ekialdeko enperadorea (713-15). Altxamendu militar batek agintetik kendu zuten.

Ekialdeko enperadorea (713-15). Altxamendu militar batek agintetik kendu zuten.

Ekialdeko enperadorea (713-15). Altxamendu militar batek agintetik kendu zuten.

Ekialdeko enperadorea (713-15). Altxamendu militar batek agintetik kendu zuten.

Ekialdeko enperadorea (713-15). Altxamendu militar batek agintetik kendu zuten.

Ekialdeko enperadorea (713-15). Altxamendu militar batek agintetik kendu zuten.

Ekialdeko enperadorea (713-15). Altxamendu militar batek agintetik kendu zuten.

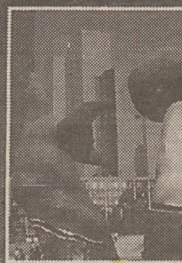
Ekialdeko enperadorea (713-15). Altxamendu militar batek agintetik kendu zuten.

Ekialdeko enperadorea (713-15). Altxamendu militar batek agintetik kendu zuten.

Ekialdeko enperadorea (713-15). Altxamendu militar batek agintetik kendu zuten.

Ekialdeko enperadorea (713-15). Altxamendu militar batek agintetik kendu zuten.

EUSKAL HIZTEGI ENTZIKLOPEDIKOA

KLAUD HARLUXET FUNDATZIOA

Berrikuntza ugari ditu larunbatetik aurrera kaleratuko den entziklopediak. Goiko infografian zenbait datu ageri dira. Ezkerrean, berri, entziklopediaren azala.